

VANAF volgend seizoen moet tien procent van de Belgische akkerbouw bestemd zijn voor de aanmaak van biobrandstof. De Belgische overheid wil dat tegen 2010 zes procent van de diesel en de benzine aan de pomp 'bio' is. De prijs van fossiele brandstof swingt immers de pan uit, terwijl de prijs van pakweg maïs per ton veel goedkoper is.

Uit oliehoudende gewassen zoals koolzaad - u weet wel, akkers vol gele bloemetjes - en sojabonen kan immers biodiesel worden gewonnen. Uit suikerriet, suikerbieten en maïs komt ethanol voort en op die brandstof kunnen motoren draaien. Reed de eerste Ford niet op ethanol en draaide de eerste dieselmotor niet gewoonweg op slaolie? Deze biobrandstoffen zijn bovendien milieuvriendelijker dan aardolie. Ze zijn minder vervuilend, want een natuurlijk product, en ze zijn CO₂-neutraal. De industrie zou nu al op zoek zijn naar zowat 35.000 hectare, de overheid ondersteunt de promotie van biobrandstof.

Met minder goed nieuws kwam Jean Ziegler aanzetten. Deze speciaal rapporteur van de Verenigde Naties over de bestrijding van de honger spreekt zowaar van een misdaad tegen de menselijkheid. Vorige maand vroeg hij onomwonden om gedurende vijf jaar een stop inzake biobrandstoffen in acht te nemen. Vooral in Brazilië dreigt volgens hem de voedselzekerheid aangetast te worden door de uitbreiding van de teelt van soja en suikerriet. Hoezo?

Terreinwagens

Luc Vankrunkelsven is norbertijn van Averbode en actief in Wervel, Werkgroep Rechtvaardige en Verantwoorde Landbouw. De voorbije jaren bracht hij meerdere maanden door bij boerengroepen in Brazilië en nu klaagt hij de overmatige teelt van sojabonen aan om de wereldwijde vleesproductie in gang te houden. In dat dossier duiken ook biodiesel en ethanol op.

„Om de brandstoftank van een terreinwagen te vullen met biobrandstof, heb je 200 kilogram graan nodig, genoeg om een mens een jaar lang van te laten eten”, zo steekt hij van wal. „Bovendien, in België beschikken wij niet over voldoende akkergrond om ook maar aan een fractie van onze behoeften aan biobrandstof te voldoen. Het gros van de akkergrond vind je in landen als Brazilië, waar de regering vastbesloten is de teelt van soja en suikerriet te bevorderen.”

„In de sojateelt ontmoeten koning auto en keizer hesp elkaar. Soja en maïs zijn immers de veevoerders bij uitstek. Wereldwijd dient meer dan een derde van de akkerbouw voor veevoeder. De vleesproductie heeft enorme hoeveelheden akkergrond nodig. Sinds de jaren 1960 verbouwen immens grote bedrijven in Brazilië soja voor de veestapels elders en nu dus ook voor biobrandstof. Er zijn bedrijven met wel 150.000 hectare louter soja! Zowel ecologisch - alle andere teelten en gewassen zijn verdwenen - als men-

Onze eigen akkers kunnen nooit voldoen aan de vraag naar biobrandstof aan de pompen. © Belga

Koning auto eet vlees

Nu de prijs van diesel en benzine schrikbarend hoog is en blijft, kijken overheid en producenten richting biobrandstoffen. Biodiesel en ethanol, gewonnen uit landbouwgewassen, zouden bovendien milieuvriendelijker zijn. De grootschalige teelt van dergelijke gewassen houdt echter ook een bedreiging in voor mens en natuur.

Erik De Smet

Is biobrandstof wel goed voor iedereen?

selijk is dat een ramp. Deze politiek is verantwoordelijk voor de vlucht van de kleine boeren naar de steden. Razendsnel wordt de savanne omgewoeld voor de teelt van soja en maïs. In tal van Braziliaanse deelstaten rukt de teelt van suikerriet op, bedoeld voor ethanol die onder benzine kan worden gemengd. We spreken er van soja- en suikerrietwoestijnen.

Grote delen van de wereldbevolking zijn mede daardoor vandaag voor hun dagelijks voedsel afhankelijk van de import van buitenlands graan. Miljoenen trokken naar steden, het boerenleven op het platteland is grotendeels vernietigd. Vankrunkelsven: „Het is een uitermate ingewikkeld verhaal en veel speelt zich af ver van ons bed. De ballen is moeilijk te doorprikken. De olie lijkt nodig voor het vervoer, en het eiwitrijke 'afval' gaat richting voedertrogen van de vleesindustrie. Tegelijk blijven de prijzen van voedsel wel stijgen. Worden de kleine boe-

ren er ook beter van? Ook hun kosten zijn gestegen. Het zijn immers de grote supermarktketens en de drie grootste voedselbedrijven van de wereld, die uiteindelijk de prijzen bepalen. Hun macht is groot.”

Hij nuanceert: „Wij zijn niet tegen biobrandstof, maar wel tegen grootschalige monoculturen. Tegelijk moeten we beseffen dat inzetten op biobrandstof niet de oplossing is. Wij kunnen geen soja kweken, wel maïs en koolzaad. We hebben evenwel de ruimte niet om de weg van de grootschalige kweek van gewassen voor biobrandstof te gaan.”

Huttentut

„Een alternatieve piste is de biomassa gebruiken van zogeheten tweedegeneratieplanten (geen voedingsgewassen, *n.d.r.*) en het landbouwafval. In Duitsland wordt bijvoorbeeld mest met maïs vergist tot biogas. Het gevolg? De

prijs van maïs verviervoudigde. Sommigen hopen met dit systeem aan herbebossing te doen, maar alvast in Brazilië leidt dit tot de aanplanting van winstgevende eucalyptuswouden - opnieuw een monocultuur die de familiale landbouw verjaagt.”

„Om te voldoen aan onze behoefte aan vlees en (bio)brandstof hebben we meerdere planeten nodig”, besluit de norbertijn. „Wervel promoot gemengde en diverse teelten. Een goed voorbeeld is grasklaver dat als veevoeder gebruikt kan worden in plaats van maïs. Huttentut is een inheems gewas dat samen met granen heel geschikt is voor mengteelten. En de huttentut is al van oudsher gekend als olieleverancier.”

Luc Vankrunkelsven, *Dageraad over de akkers. Soja anders*, Dabar-Luyten, Heeswijk, 2007, 15 euro, ISBN 978 90 6416 418 7 kunt u bestellen via e-mail info@wervel.be, telefonisch via 02/203.60.29. De website www.wervel.be biedt meer info over de biobrandstofsdiscussie.

Vervolg van bladzijde 5

Een ander werkinstrument is het scheppen van een middenkader op school. IMS-directeur Paul Geerts: „We stelden teams van leerkrachten samen die regelmatig vergaderen over de opvolging van de leerlingen. Tegelijk versterkt dit belangrijke beleidsinstrument onze leerkrachten. Via geregeld overleg, soms zelfs wkelijks, maken deze eenheden mee het beleid van de school waar. In teamverband kun je de problemen beter aanpakken. Het is jammer dat er in het huidige onderwijsbeleid wat betreft onderwijzend personeel slechts twee niveaus bestaan: leerkrachten en directie. We hebben ook coördinatoren nodig. Gelukkig kunnen we leerkrachten een aantal uren vrijstellen voor bijzondere taken.”

Kansarm is niet onder één noemer te brengen. Het is meer dan slecht behuïsd zijn of over weinig geld beschikken. Geerts: „Ik stel vast dat een aantal leerlingen van de derde graad gefrustreerd en schoolmoe is. Het is dan ook moeilijk om als jongen én allochtoon in deze regio werk te vinden. En dat terwijl er banen zijn! Ik hoor ze wel eens zuchten: 'Het heeft geen zin. Waarom zou ik studeren?' De meisjes uit de richting verzorging daarentegen vinden wel snel werk.”

Internet

Om het negatieve gevoel tegen te gaan, startte het IMS met projecten van vrijetijdsovername. Ouders vertrouwen dergelijke activiteiten, omdat ze uitgaan van de school. En de activiteiten willen bijdragen tot een mentaliteitsverandering. We bezoeken het nette internetcafé, een initiatief van de leerlingenraad van de school, deel van de projecten die het welbevinden van de leerlingen willen verhogen.

Paul Geerts: „Wij hebben het evenwel niet breed. Een fancy fair kunnen wij niet organiseren. Wij zijn dus verplicht om partners te zoeken voor extra ondersteuning. De telefoontraining van de VDAB betalen we dank zij de 'School van de Hoop' van koningin Paola.”

„We werken sterk met projecten”, vervolgt de directeur. „Onze school haalde het derde logo van *Milieu op school* voor haar inzet voor het milieu. Je zou denken dat iets dergelijks enkel is weggelegd voor zogeheten kansrijke scholen. In die zin zijn wij dus ook een gewone school.”

En hij besluit: „We hebben leerlingen die na hier een technische of beroepsrichting te hebben gevolgd met succes verder studeren. Een van onze leerkrachten bijvoorbeeld volgde in deze school een zevende jaar. We bieden een goede beroepsopleiding aan en vele oud-leerlingen vinden makkelijk werk, al ligt het voor de richting kantoor wat moeilijker. Voor de 'schoolhoppers' kunnen we geen wonderen verrichten. Echt waar, op de leerlingen die hier meerdere jaren op school waren, ben ik trots!”